

Pepernoot hoort net zo bij Sinterklaas als Zwarte Piet

Pepernoten zijn voor een goed Sinterklaasfeest net zo onmisbaar als pakweg een stoomboot, een mijter en een zak vol cadeautjes. Maar waarom eigenlijk? Een flinke graai in de geschiedenis van de pepernoot.

Pak wat lekkers uit een of andere hoek en geheid dat er pepernoten tussen zitten. Kruidnoten beter gezegd, want die hebben de ouderwetse pepernoten vervangen. Deze laatste lekkernij werd oorspronkelijk gemaakt uit de resten van deeg voor peper- en kruidkoeken. Vierkante brokjes die smaken naar ontbijtkoek waren het resultaat. Al vanaf de zestiende eeuw krijgen kinderen tijdens het Sinterklaasfeest deze pepernoten. Dat is bijvoorbeeld te zien op de schilderijen van Jan Steen.

De huidige pepernoot is van speculaas gemaakt. Dat product kennen we in het Westen sinds de 18^e eeuw. Zeelui nemen dan specerijen als peper, nootmuskaat, kaneel, gember en kruidnagelen mee vanuit het Verre Oosten. Daaruit worden speculaaskruiden gemaakt. Sinds de 19^e eeuw komen kruidnoten voor in kookboeken.

Vanaf diezelfde tijd ongeveer strooien de medewerkers van Sinterklaas met pepernoten. Pas in die jaren komt de kindervriend bij mensen thuis. Voor het strooien in plaats van uitdelen bestaan verschillende ontstaansgeschiedenissen. Een verhaal is dat Zwarte Piet de volle maan in een zak stopt en deze later verstrooit als kleine sterretjes, waarmee hij figuurlijk licht in de duisternis schept zodat mensen de donkere wintermaanden doorkomen.

Een andere verklaring voor het strooigedrag van Sint en Piet is dat dit symbool staat voor vruchtbaarheid. Vergelijk het maar met een boer die zijn akker zaait. Voor Sint Nicolaas zouden kinderen het mooiste bewijs van vruchtbaarheid zijn. Strooien van pepernoten past in die gedachte.

Van Delft in Harderwijk: is sinds mensenheugenis dé pepernotenleverancier voor Sinterklaas. Van iedere 100 pepernoten komen er zo'n 70 uit deze pepernootfabriek.